

Одеський національний університет
імені І. І. Мечникова
Економіко-правовий факультет
Кафедра економіки та
підприємництва

Силабус курсу

Сталий розвиток та раціональне природокористування

Обсяг	90 годин / 3 кредити ЄКТС
Семестр, рік навчання	Весняний семестр, 1 рік навчання, другий (магістерський) рівень вищої освіти
Дні, час, місце	За розкладом http://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/epf/dystsypliny
Викладач	Арестов Сергій Вікторович, к.е.н., доцент
Е-mail	arestov@onu.edu.ua
Робоче місце	Гуманітарний корпус ОНУ, Французький б-р, 24/26, каб. 4н
Консультації	http://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/epf/dystsypliny
Посилання на профіль викладача	https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/epf/kafedry-ta-inshi-strukturni-pidrozdily/theor-ecomon/staff/6006-arestov-sergij-viktorovich

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі студентами відбувається під час лекційних та практичних занять, у дні очних консультацій, за попередньою домовленістю з викладачем – через платформу Zoom, Google Class, через соціальні мережі Viber, Telegram.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предмет вивчення дисципліни – сучасні підходи до суспільного розвитку, спрямовані на вирішення соціальних, економічних та екологічних проблем людства.

Пререквізити: опануванню навчальної дисципліни «Сталий розвиток та раціональне природокористування» сприятимуть базові знання в галузі математики і економіки, набуті на рівні загальної середньої освіти та першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Постреквізити: після вивчення навчальної дисципліни здобувачі отримають комплексні знання щодо здатності до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Знання принципів раціонального природокористування із врахуванням цілей сталого розвитку. Здатність реалізовувати стратегію сталого розвитку та

раціонального природокористування. Знання складових економічного механізму природокористування

Метою викладання навчальної дисципліни «Сталий розвиток та раціональне природокористування» є надання здобувачам навичок практичної роботи, вміння застосувати на практиці отримані з дисципліни знання, підвищення рівня фундаментальних та прикладних знань і досвіду в оперуванні основними поняттями, принципами, підходами, інструментами у сфері сталого розвитку та раціонального природокористування для правильного сприйняття руху технічного прогресу і забезпечення безпечних умов існування

Основними завданнями вивчення дисципліни «Сталий розвиток та раціональне природокористування» є формування у студентів теоретичних знань, умінь та практичних навичок у галузі економічного регулювання процесів використання природних ресурсів, охорони навколишнього середовища, екологічно обґрунтованих пріоритетів соціально-економічного розвитку суспільства.

Очікувані результати: У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати:

- фундаментальних концепцій взаємовідносин суспільства та природи;
- основних методів оцінки природних ресурсів та ефективності природоохоронних заходів;
- методичних підходів щодо визначення економічних збитків від забруднення довкілля та їх оцінки в окремих секторах економічної діяльності;
- принципів захисту довкілля економічними методами;
- методів визначення плати за користування природними ресурсами;
  - основних положень та сутності економічного механізму охорони навколишнього середовища.

вміти:

- розраховувати економіко-екологічні збитки від забруднення навколишнього природного середовища;
- оцінювати економічний ефект та ефективність реалізації природоохоронних заходів;
- визначати економічні, соціальні та екологічні наслідки різних видів господарської діяльності.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (для денної форми навчання 16 год., заочної форми навчання 6 год.) та практичних (для денної форми навчання 14 год., заочної форми навчання 4 год.), організації самостійної роботи студентів (для денної форми навчання 60 год., заочної форми навчання 80 год.).

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні

методи навчання:

- словесні методи: лекція, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій;
- наочні методи: мультимедійна презентація;
- практичні методи: підготовка доповідей та аналітичних повідомлень, розв'язання практичних задач.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Економіка природокористування як особлива галузь науки.

Тема 2. Основні концепції природокористування. Концепція сталого розвитку та її значення.

Тема 3. Еколого-економічний інструментарій.

Тема 4. Організаційно-економічний механізм раціонального природокористування.

Тема 5. Світове господарство і основні питання економіки природокористування.

Тема 6. Основи економічної оцінки природних факторів.

Тема 7. Економічна ефективність природоохоронних заходів в контексті сталого розвитку.

Перелік рекомендованої літератури

1. Боголюбов В. М., Клименко М. О., Мельник Л. Г. та інші. Стратегія сталого розвитку : Підручник. Херсон : Олді-плюс, 2019. 446 с.
2. Підліснюк В., Рудик І., Кириленко В., Вишенська І., Маслюківська О. Сталий розвиток суспільства: роль освіти. Путівник / За ред. В.Підліснюк. К.: Видавництво СПД «Ковальчук», 2005. 88 с.
3. Сухарев С. М., Чундак С. Ю., Сухарева О. Ю. Основи екології та охорони довкілля: навч. посібник для студентів ВНЗ. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 393 с.
4. Шаравара В.В., Любинський О.І. Економіка природокористування: навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня «Рута», 2020. 252с. URL: <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/bitstream/handle/123456789/4939/Sharavara-V.V.-Liubynskyi-O.I.-Ekonomika-pryrodokorystuvannia.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
5. Економіка природокористування: підручник / Хвесик М.А., Рогач С. М., Кулаєць М. М., Ільків Л. А., Авраменко Т. П. За ред. д-ра. екон. наук, проф., академіка НААН України Хвесика М. А. К.: Аграр Медіа Груп, 2013. 334с.
6. Галушкіна Т.П. Економіка природокористування: навчальний посібник. Харків: Бурун Книга, 2009.480с.
URL: http://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2015/Galyshkina_2009_480.pdf
7. Арестов С.В. Аналіз діяльності підприємств туристичної галузі: конспект лекцій. Одеса, ОДЕКУ. 2022. 45 с. <http://eprints.library.odeku.edu.ua/id/eprint/9840/>

8. Арестов С.В. Визначення базових принципів концепції сприяння розвитку екологічно-безпечного туризму в Одеській області. Приазовський економічний вісник. 2019. № 6(17). С. 257-262. DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2019-6-47>
9. Бунякова Ю.Я., Арестов С.В. Напрямки реалізації досягнення сталої туристичної діяльності. *Інфраструктура ринку*. 2022. № 69. С. 151-154. DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastruct69-27>
10. Арестов С. В., Бунякова Ю. Я., Попова М. О. Еколого-економічні наслідки аварії на Чорнобильській АЕС та перспективи розвитку туризму в регіоні. *Інфраструктура ринку*. № 77. 2024. С. 66-77. DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastruct77-11>

ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль:

індивідуальне / фронтальне опитування за питаннями відповідної теми та оцінювання участі у дискусійних обговореннях, оцінювання виконання доповідей, поточне тестування, вирішення задач.

Періодичний контроль:

контрольна робота.

Підсумковий контроль: залік.

Критерії оцінювання:

Вид роботи	Кількість балів
Поточний контроль:	
Опитування за питаннями відповідної теми на практичному занятті, участь здобувачів в обговоренні проблемних питань	від 0 до 2
Виконання рефератів за однією із запропонованих тем: доповідь та демонстрація презентації	від 0 до 3
Розв'язання практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій	від 0 до 3
Поточне тестування за темами	від 0 до 3
Періодичний контроль:	
Контрольна робота	Від 0 до 25

Розподіл балів за темами:

Теми практичних занять	Кількість балів за вид роботи	Разом балів
Змістовий модуль 1. Сталий розвиток та економіко-екологічні аспекти природокористування		

Тема 1. Економіка природокористування як особлива галузь науки	0 – 2 (опитування) 0 – 3 (поточне тестування)	0 - 5
Тема 2. Основні концепції природокористування. Концепція сталого розвитку та її значення	0 – 2 (опитування) 0 – 3 (поточне тестування)	0 - 5
Змістовий модуль 2. Організаційно-економічний механізм раціонального природокористування та економічна ефективність природоохоронних заходів в контексті сталого розвитку		
Тема 3. Еколого-економічний інструментарій	0 – 2 (опитування) 0 – 3 (розв'язання практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій) 0 – 3 (реферат, презентація)	0 - 8
Тема 4. Організаційно-економічний механізм раціонального природокористування	0 – 2 (опитування) 0 – 3 (розв'язання практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій) 0 – 3 (реферат, презентація)	0 - 8
Контрольна робота №1		0-25
Тема 5. Світове господарство і основні питання економіки природокористування	0 – 2 (опитування) 0 – 3 (розв'язання практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій) 0 – 3 (реферат, презентація)	0 - 8
Тема 6. Основи економічної оцінки природних факторів	0 – 2 (опитування) 0 – 3 (розв'язання практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій) 0 – 3 (поточне тестування)	0 - 8
Тема 7. Економічна ефективність природоохоронних заходів в контексті сталого розвитку	0 – 2 (опитування) 0 – 3 (розв'язання практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій) 0 – 3 (поточне тестування)	0 - 8
Контрольна робота №2		0-25
Загалом сума балів		0- 100

Здобувач може отримати додаткові бали за участь у конференціях із опублікуванням тез доповідей, сертифікат про проходження онлайн-курсів за тематикою навчальної дисциплін (до 10 балів). Також можуть бути зараховано

додаткові (бонусні) бали за отримання призових місць у всеукраїнських наукових конкурсах або олімпіадах, отримання сертифікату за темою / темами дисципліни на освітніх платформах (Coursera, Prometheus, тощо).

Самостійна робота здобувачів:

У межах самостійної роботи здобувачі готуються до обговорення теоретичних питань, які виносяться на практичні заняття, опрацьовують матеріал лекцій, готують доповіді за визначеними темами, готуються до поточного контролю, підсумкової контрольної роботи. Доповіді та завдання подаються через Google Клас. Роботи мають бути написані у науковому стилі, оформлюються 14 шрифтом, міжрядковий інтервал – 1,5, обов'язково мають містити власні висновки та пропозиції, а також посилання на використані джерела. Обсяг роботи: доповіді-презентації (до 6 змістовних слайдів), кейсового, аналітичного та ситуаційного завдання – до 4 сторінок формату А4. Для презентації доповідей на практичних заняттях здобувачі готують презентації у PowerPoint. Терміни подання робіт встановлюються у Google Класі. У випадку несвоєчасного подання роботи оцінка за неї може бути знижена.

За підсумками вивчення дисципліни здобувачі готуються до проведення тестування. До самостійної роботи відноситься також написання та підготовка до друку тез доповідей (за бажанням здобувача).

ПОЛІТИКА КУРСУ («правила гри»)

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-10%). Обов'язкова присутність здобувачів під час проведення періодичного контролю. У випадку пропуску заняття з поважних причин здобувач зобов'язаний виконати контрольну роботу за змістовим модулем у позанавчальний час за погодженням з викладачем. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: регламентується [Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова \(polozhennya-antiplagiat-2021.pdf \(onu.edu.ua\)\)](#).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись он-лайн з використанням дистанційних технологій. Порядок та умови такого навчання регламентуються *Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ.*